

Myšlenka - porozumění / Porozumění jako úkol

Porozumět filosofovi znamená nezůstat jen u jeho textů (i když ty zajisté nelze brát na lehkou váhu a tím méně je obcházet). Ale filosofovi porozumíme jen tehdy, když správně porozumíme nejen jeho textů, ale jeho myšlenkám. A jeho myšlenkám nemůže porozumět jinak, než že se sami o ně pokusíme. A jak? Každá myšlenka je vždy myšlenkou něčeho a na něco; myšlence porozumíme, když porozumíme tomu, čeho byla myšlenkou a na co se myslitel tou myšlenkou zaměřoval. To znamená, že – ať se komu líbí nebo nelíbí – musíme se pokusit mysliteli porozumět lépe, než on sám rozuměl sobě. A tedy pokusit se také jeho myšlenkám porozumět (alespoň v některém směru) lépe, než jim rozuměl on. A protože každá myšlenka se vztahuje ke svému „myšlenému“, musíme se pokusit také ještě lépe porozumět onomu myšlenému, k němuž se jeho myšlení vztahovalo, k němuž mířilo. Heidegger se (v souvislosti a Aristotelem!) vyjadřuje následovně: „Aristotelés, a tak i každá filosofie, nám zůstane uzavřen, jestliže jej nepřekonáme ve směru jeho vlastních východisek a otázek.“ Ale co je vlastně tím „směrem“ východisek a otázek nějakého filosofa? Jsou to skutečně vposledu jeho východiska a jeho otázky, které udávají „směr“ jeho myšlení? Je zřejmé, že filosofie nemůže vposledu spočívat v tom, že rozumíme jiným filosofům, nýbrž že platí naopak, že aspoň některým jiným filosofům musíme rozumět, abychom mohli smysluplně filosofovat sami. Filosofii (a tedy ani filosofům) nejde a nemůže vposledu jít o filosofii (tedy vlastně o sebe a o vlastní filosofování, ani o filosofování těch druhých), nýbrž to, co filosofii dělá filosofii, totiž že se pokouší vztáhnout k Pravdě. Ale to je až ten poslední cíl; na cestě k němu je nám uloženo ještě mnoho cílů předposledních. A druhému filosofovi můžeme opravdově porozumět jen tehdy, když porozumíme, ke kterým (i pro něho) předposledním cílům se usiloval svým myšlením dostat.

(Písek, 030819-2.)